

กาเกี : จากวรรณคดีคำกลอนสู่ภาพยนตร์เรื่อง “กาเกีสหัสวรรษ”

Khaki : From the poetical literature to the drama , “Khakisahasawas”

ฐานันต์ ศรีเทพ¹ พัชลินจ์ จินนุ่น²

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

thanun_st@windowslive.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่องกาเกี : จากวรรณคดีคำกลอนสู่ภาพยนตร์เรื่อง “กาเกีสหัสวรรษ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการดัดแปลงวรรณคดีคำกลอนเรื่องกาเกีสหัสวรรษเรื่องกาเกีสหัสวรรษ โดยใช้การเก็บข้อมูลจากวรรณคดีเรื่องกาเกีสหัสวรรษซึ่งประพันธ์โดยเจ้าพระยาพระคลัง(หน)และฉบับของนายโชติ มณีนรัตน์ และบทภาพยนตร์เรื่องกาเกีสหัสวรรษ โดยชยาภรณ์ บุญนาค ฉายเมื่อพ.ศ.2546 เสนอการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าภาพยนตร์เรื่องกาเกีสหัสวรรษดัดแปลงจากวรรณคดีคำกลอน 4 ประการ ได้แก่ การดัดแปลงโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ และแนวคิดที่ปรากฏในเรื่อง โดยมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อดัดแปลงได้แก่ แนวคิดเรื่องอำนาจความรุนแรงระหว่างชาย หญิง และแนวคิดปิตาธิปไตย สะท้อนให้เห็นมิติของชายและหญิงในโลกสมัยใหม่ที่ยุ่งยอนแย้งและถูกครอบงำจากโลกสมัยอดีต

คำสำคัญ ระเบียบปิตาธิปไตย วาทกรรมความรุนแรง กาเกีสหัสวรรษ

Abstract

The article of Khaki : From the poetical literature to the drama , “Khakisahasawas” aims to study the strategies of adapting the literature, “Khaki” to the drama play “Khakisahasawas” The study collects the information from Khaki that is the poetical literature of Chaophrayapharaklung (Hon)and Choat Maneerat, and the drama play of Chayaporn Boornak. The Drama play was shown in 2003. The study presents the information with the descriptive analysis method. The result of the study shows the adaptation of literature to the drama play. There are four parts that were adapted. They compose of the plot, the characters, the scenes, the situation and the ideas. These adaptations are the results of the production that influenced from the authority ideas. The violence between men and women, and Paternalism idea. This drama reflects the dimensions of men and women in the civilization that are paradox and domination with the way of life in the former times

Keywords : Paternalism, The discourse of violence, Khakisahasawas

การประชุมวิชาการระดับชาติ การเรียนรู้เชิงรุก ครั้งที่ 6 “Active Learning ตอบโจทย์ Thailand 4.0 อย่างไร”

วันที่ 26 - 27 มีนาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

1. บทนำ

กาพย์คำกลอนเป็นวรรณคดีที่นำเค้าเรื่องมาจากนิทานชาดกเรื่อง กากาติชาดก ประพันธ์โดยเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ เจ้าพระยาพระคลัง (หน) ได้ประพันธ์กาพย์คำกลอนตั้งแต่ตอนเริ่มเรื่องจนถึงตอนนางกาพย์ถูกปล่อยแพ ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นายโชติ มณีร์ตันได้ประพันธ์ต่อจนจบเรื่อง กากีคำกลอนสำนวนดังกล่าวมีอิทธิพลสำคัญต่อคนสมัยหลังมีการนำโครงเรื่องไปดัดแปลงในสื่อต่างๆโดยเสนอในรูปแบบและมุมมองที่ต่างกัน อาทิ กลอนบทละครเรื่องกาพย์เลขที่ 41 42 และ 43 ที่แต่งขึ้นเพื่อใช้แสดงละครรำ บทละครเสภาเรื่องกาพย์ ของเสรี หวังในธรรม บทละครพูดคำกลอนเรื่อง กากี ของสุรพล วิรุฬกรักษ์ บทละครเวทีเรื่อง กากี ของศศิเพ็ญ ใจสุทธิ และบทภาพยนตร์เรื่อง กากี ของไชโยภาพยนตร์ ที่ออกเผยแพร่ในปี 2523 ทั้งนี้การศึกษาเรื่องกาพย์คำกลอนที่ผู้ศึกษาไว้ข้างแล้วเช่น เสาวณิต จุลวงศ์(2545) ได้ศึกษา กากี : จากชาดกสู่กลอนบทละครพบว่าโครงเรื่องและแนวคิดไม่ได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิมมากนักเพียงแต่ในกลอนบทละครนั้นนางกาพย์ถูกนำเสนอในมุมมองที่ได้รับความเห็นใจมากขึ้นอาจเป็นเพราะทัศนคติของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป อาทิตย์ ทรุณย์ธร (2549) ได้ศึกษาเปรียบเทียบกาพย์กลอนสุภาพและกาพย์คำกลอนกับวรรณกรรมการแสดงเรื่อง กากี 9 ฉบับพบว่าวรรณกรรมการแสดงแต่ละเรื่องใช้รูปแบบคำประพันธ์สอดคล้องกับรูปแบบของการแสดงแต่ละประเภท แต่ละเรื่องมีการปรับเปลี่ยนโครงเรื่องบ้างในบางตอนโดยยึดโครงเรื่องคือกาพย์กลอนสุภาพการที่โครงเรื่องและรูปแบบของวรรณกรรมการแสดงแตกต่างกันออกไปส่งผลให้ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ภายในเรื่อง ถูกดัดแปลงตามไปด้วยวรรณคดีเรื่องกาพย์คำกลอนเป็นงานประพันธ์ที่ได้รับความนิยมมาหลายยุคสมัยและถูกนำไปดัดแปลงในสื่อหลากหลาย จึงน่าสนใจที่จะศึกษากลวิธีการดัดแปลงวรรณคดีคำกลอนเรื่องกาพย์สู่บทภาพยนตร์เรื่อง กากีสหัสวรรษ ต่อไป

2. ภูมิหลังเรื่องกาพย์

เรื่องกาพย์คำกลอน ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง(หน) เล่าว่าพระเจ้าพรหมทัตกษัตริย์ผู้ครองเมืองพาราณสี มีมเหสีที่รูปโฉมงดงามชื่อนางกาพย์ โดยมีคนธรรพ์ชื่อนาฏกเวรเป็นมหาดเล็กคนสนิทที่คอยติดพันขับกล่อมให้พระองค์ พระเจ้าพรหมทัตชื่นชอบในการเล่นสกาเป็นอย่างมาก พระยาครุฑเวทไต่ได้แปลงกายมาเป็นมาณพหนุ่มเพื่อลวงมาเล่นสกากับพระองค์ทุก ๆ 7 วันในระหว่างที่พระองค์กำลังเล่นสกาด้วยความสำราญใจนั้น นางกาพย์ร้อพระองค์ด้วยความคิดถึงจนเวลาบ่ายพระเจ้าพรหมทัตก็ยังไม่เสด็จกลับจากเล่นสกา นางจึงสอบถามจากเหล่านางกำนัลทราบว่าเป็นพระองคค์กำลังเล่นสกากับชายหนุ่มรูปงาม นางกาพย์จึงอยากพบหน้าหนุ่มผู้นั้นจึงตัดสินใจไปยังห้องพระโรง ทันทิที่นางกาพย์สบตากับพระยาครุฑเวทไต่ทั้งคู่ต่างลุ่มหลงในความงามของกันและกัน พระยาครุฑเวทไต่จึงได้คิดอุบายที่จะลักพาตัวนางกาพย์ไป หลังจากที่เล่นสกาในวันนั้นพระยาครุฑเวทไต่ได้สร้างความโกลาหลขึ้นในอากาศแล้วนำตัวนางกาพย์หนีไปยังวิมานสิมพลี พระเจ้าพรหมทัตเมื่อทราบว่านางกาพย์หายตัวไปเสียใจเป็นอย่างมากนาฏกเวรได้สังเกตและระแคะระคายใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระยาครุฑเวทไต่กับนางกาพย์ที่พบกันครั้งแรกจึงอาสาที่จะแปลงกายเป็นไรแทรกเข้าไปในขนเพื่อติดตามพระยาครุฑ

เวณไทยไปยังวิมานสิมพลี ในระหว่างที่นางกากีอยู่วิมานสิมพลีได้ร่วมสังวาสกับพระยาครุฑเวณไทย และไปเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ รอบเขาพระสุเมรุ ครบกำหนดเจ็ดวันพระยาครุฑเวณไทยมาเล่นสกากับพระเจ้าพรหมทัตตามกำหนด ครั้งจบการเล่นสกานาฏกุเวรจึงได้แปลงกายเป็นไร่ออกติดตามพระยาครุฑกลับวิมานสิมพลี พระยาครุฑออกเที่ยวชมป่าหิมพานต์นาฏกุเวรได้ปรากฏกายขึ้นและร่วมสังวาสกับนางกากี ครบกำหนดเจ็ดวันได้แปลงกายเป็นไร่อติดตามพระยาครุฑกลับมายังกรุงพาราณสีและได้ทูลให้พระเจ้าพรหมทัตทราบเรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นและบอกอุบายที่จะได้ตัวนางกากีกลับคืนมา เมื่อพระเจ้าพรหมทัตและพระยาครุฑเวณไทยเริ่มเล่นสกานาฏกุเวรได้ตีตบผัดขบกล่อมบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นที่วิมานสิมพลี ทำให้พระยาครุฑเวณไทยโกรธมากจึงกลับไปคาดคั้นถามความจริงจากนางกากี พระยาครุฑเวณไทยตัดสินใจนำตัวนางกลับมาคืนยังกรุงพาราณสี พระเจ้าพรหมทัตตัดสินใจให้มหาดเล็กนำตัวนางกากีไปลอยแพ

ส่วนสำนวนของนายโชติ มณีรัตน์ เล่าต่อว่าครั้นนางกากีได้ไปพบกับนายสำเภาและได้อยู่กินกับนายสำเภาอย่างสามีมรรยา จนวันหนึ่งโจรสลัดขึ้นปล้นเรือนายสำเภา นางถูกหัวหน้าโจรบังคับให้ตกเป็นเมีย แต่ด้วยความอิจฉาในหมู่มิตรจึงได้เกิดการทะเลาะวิวาทกันเพื่อชิงตัวนางกากี นางฉวยโอกาสหนีจากโจรพวกนั้นมาได้ นางเผชิญกับความโหดร้ายต่าง ๆ ในป่าจนเดินทางมาพบกับท้าวทศวงศ์แห่งกรุงไพศาลีผู้เป็นหม้าย ได้นำนางกากีไปชุบเลี้ยงเป็นมเหสี

ตั้งแต่ที่พระเจ้าพรหมทัตสั่งลอยแพนางกากีไปพระองค์เสียใจเป็นอย่างมากจนในที่สุดพระองค์ประชวรและสวรรคต นาฏกุเวรจึงได้ขึ้นครองเมืองพาราณสีแทนพระองค์ นาฏกุเวรยังรักในความงามของนางกากีจึงได้สืบข่าวนางแล้วส่งสารเพื่อขอตัวนางกากีกลับคืนมาในฐานะที่เคยเป็นมเหสีของกรุงพาราณสีแต่ท้าวทศวงศ์ไม่ยินยอมจึงเกิดศึกชิงนางขึ้นในที่สุดนาฏกุเวรสามารถยึดครองเมืองไพศาลีได้และนำตัวนางกากีกลับไปเป็นมเหสีครองเมืองพาราณสีสืบต่อไป

ภาพยนตร์เรื่อง กากีสหัสวรรษ เล่าว่าพรพรหมเศรษฐีสูงอายุที่มีภรรยาสาวสวยชื่อว่าอารี ทั้งคู่อาศัยอยู่ในคฤหาสน์ พรพรหมมีหลานรักชื่อธันคอยปรนนิบัติรับใช้ภายในบ้านซึ่งธันเองก็หลงรักในความงามของอารีเช่นกัน พรพรหมชอบตีกอล์ฟเป็นอย่างมากจนได้รู้จักกับมาณพนักธุรกิจหนุ่มที่ชอบตีกอล์ฟเช่นกัน พรพรหมจึงชวนมาณพมาเล่นกอล์ฟที่บ้านของตน อารีภรรยาอันเป็นที่รักได้ทำอาหารกลางวันรอพรพรหม จนวนเวลาบ่ายพรพรหมยังไม่กลับจากเล่นกอล์ฟ อารีจึงตัดสินใจไปยังสนามกอล์ฟ เมื่อมาณพพบหน้าอารีก็หลงรักในความงามของนาง ซึ่งธันสังเกตเห็นสายตาเชิงชู้สาวของมาณพที่มีต่ออารี อารีแสดงทีท่าไม่พอใจกับการกระทำละลาบละล้วงของมาณพ ในคืนนั้นมาณพตัดสินใจลอบเข้าห้องพรพรหมวางยานอนหลับแล้วลักพาตัวอารีไป มาณพร่วมสังวาสกับอารีโดยที่นางไม่รู้ตัว เมื่อนางรู้สึกตัวก็คิดว่ามาณพ พรพรหมหงุดหงิดเป็นอย่างมากเมื่อตื่นมาแล้วพบว่าภรรยาที่รักหายตัวไป ธันสังหรณ์ใจเรื่องการหายตัวไปของอารีจึงได้เล่าเรื่องราวกับพรพรหมและอาสาพาตัวอารีกลับคืนมา มาณพปรับความเข้าใจกับอารี สารภาพรักกับนางและพานางไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า ชายทะเลจนอารีเริ่มใจอ่อน มาณพและอารีลงเล่นน้ำในสระด้วยกัน มาณพขอหมั้นอารีในสระน้ำ อารีรับหมั้นมาณพ เช้าวันต่อมามาณพออกไปเล่นกอล์ฟกับพรพรหมตามปกติ หลังจากเล่นกอล์ฟเสร็จธันได้สะกดรอยตามมาณพกลับมายังบ้านและลอบเข้าไปหาอารีเพื่อจะพานางหนีกลับบ้าน แต่อารีไม่ยินยอม ธัน

ได้แสดงความรักของคนที่มีความดีต่อนาง พรพรหมอาลัยถึงอารีจนล้มป่วย อันกลับไปหาอารีอีกครั้งเพื่ออ่อนน้อมและจะพานางหนีกลับ แต่อารีไม่ยินยอม อันจึงข่มขู่อารีว่าจะบอกเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับพรพรหม แต่หากนางยอมตกเป็นเมียตนเรื่องราวทั้งหมดจะจบลงทันที อารีร่วมสังวาสกับอันด้วยความขมขื่น อันกลับไปบอกความจริงกับพรพรหมว่าอารีหนีตามมาจนไป มาณพกลับจากทำงานพบว่าข้าวของในบ้านถูกทำลายและมีจดหมายจากพรพรหมว่าได้นำตัวอารีกลับพรพรหมมอบหมายให้อันกำจัดอารี อันพาอารีไปเที่ยวชายทะเล เมื่ออารีเผลออันฉวยปืนขึ้นเพื่อจะยิงอารี อารีร้องขอชีวิต อันจึงขอร่วมสังวาสกับอารีอีกครั้งและจะปล่อยตัวนางไปให้มีอิสระ อารีร่วมสังวาสกับอันด้วยความขมขื่นแล้วอันก็ขับไล่อารีไป อารีเจอกับสำเภาชาวประมงได้ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข สำเภาขออารีแต่งงานและใช้ชีวิตเรื่อยมา วันหนึ่งมีโจรมาลอบปล้นเรือของสำเภา สำเภาถูกโจรฆ่าตาย โจรหวังจะข่มขืนอารี แต่เกิดทะเลวิวาทกันในหมู่โจร อารีจึงหนีรอดมาได้ อารีหมดสติอยู่ริมลำธาร ทศพลชายหนุ่มห่มยามาพบอารีจึงให้ความช่วยเหลือ อารีบอกกับทศพลว่าตนชื่ออัปสร และเล่าเรื่องราวที่ตนได้พบมาแก่ทศพล ทศพลตัดสินใจที่จะดูแลอารีทั้งคู่ได้แต่งงานกัน อันเห็นข่าวการแต่งงานของอารีกับทศพลรู้สึกเคียดแค้นและอยากได้ตัวนางกลับคืน จึงส่งจดหมายและรูปถ่ายเพื่อบอกความจริงต่อทศพล ทศพลกลับมาปรับความเข้าใจกับอารีและสัญญาจะปกป้องอารี ทศพลไม่ยินยอมที่จะคืนตัวอารีให้กับอันจนทั้งคู่เกิดทะเลาะวิวาทกัน ในที่สุดปืนลั่นใส่อันจนถึงแก่ความตาย อารีทบทวนเรื่องราวต่างๆ ที่ตนได้พบทั้งหมดจึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย ทศพลกลับมาเจอตัวอารีในอ่างอาบนํ้าเศร้าโศกเสียใจเป็นอย่างมาก

3. กากีคำกลอน : จากวรรณคดีสุภาพยนตร์

ตัวบทใหม่ซึ่งเป็นบทภาพยนตร์ใช้กลวิธีการดัดแปลงจากวรรณคดี 4 ประการได้แก่การดัดแปลงโครงเรื่อง การดัดแปลงตัวละคร การดัดแปลงฉากและเหตุการณ์ และการดัดแปลงแก่นเรื่อง ดังรายละเอียด

3.1 การดัดแปลงโครงเรื่อง

บทภาพยนตร์เรื่องกากีสหัสวรรษได้นำเค้าเรื่องจากวรรณคดีกากีคำกลอนสำนวนการประพันธ์ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และนายโชติ มณีนีรัตน์ เป็นเค้าเรื่องหลักในการสร้างบทภาพยนตร์ซึ่งสามารถสรุปเหตุการณ์สำคัญของเรื่องเพื่อเปรียบเทียบบทรพรรณกรรมทั้ง 2 สำนวนได้ดังตารางต่อไปนี้

กากีคำกลอน	กากีสหัสวรรษ
1. พระเจ้าพรหมทัตครองกรุงพาราณสีมีเมียชื่อกากี	1. พรหมเล่นกอล์ฟอยู่สนามบริเวณบ้านมีภรรยาชื่ออารี มีหลานชื่อ อัน
2. พระยาครุฑแปลงกายเป็นมานพมาเล่นสกากับพระเจ้าพรหมทัต	2. มานพมาเล่นกอล์ฟกับพรหมที่บ้าน
3. นางกากีคอยพระเจ้าพรหมทัตจนเวลาบ่ายก็ยังไม่พบหน้าจึงออกไปยังท้องพระโรง	3. อารีจัดเตรียมอาหารรอพรหมจนเวลาบ่ายพรหมยังไม่กลับจากเล่นกอล์ฟจึงไปหาพรหมที่สนามกอล์ฟ
4. มานพพบหน้านางกากีต่างฝ่ายต่างตกหลุมรักซึ่งกันและกัน	4. มานพตกหลุมรักอารีตั้งแต่แรกเห็น

กาเกีค้ำกลอน	กาเกีสหัสวรรษ
5. มานพแปลงกายกลับเป็นพระยาครุฑใช้อานุภาพสร้าง ความโกลาหลในอากาศแล้วลักตัวนางกาเกีไป	5. มานพลอบขึ้นบ้านของพรหม แอบวางยาสลบแล้วลักตัวอารีไป
	6. พรหมโมโหและเศร้าใจเมื่อทราบว่าอารีหายตัวไป สั่งให้คนออก ตามหา
6. พระยาครุฑ (เทวีญ) ร่วมสังวาสกับนางกาเกี	7. มานพร่วมสังวาสกับอารี เมื่อรู้สึกตัวในตอนเช้าอารีตำว่ามานพ
	8. ชันบอกกลางสังฆรณ์เรื่องการหายตัวของอารีต่อพรหม และ ขออาสาจะออกตามตัวอารีกลับคืนมา
7. พระยาครุฑพานางกาเกีเที่ยวชมรอบเขาพระสุเมรุ	9. มานพดูแลอารีเป็นอย่างดีไปท่องเที่ยวชายทะเล ห้างสรรพสินค้า
8. พระเจ้าพรหมทัตทราบว่านางกาเกีหายตัวไปก็โศกเศร้า เสียใจมาก	
9. คนธรรพ์แจ้งมูลเหตุการณหายตัวของนางกาเกีและ อาสาจะออกติดตามพานางกลับคืนมา	
10. พระยาครุฑแปลงกายเป็นมานพมาเล่นสกากับพระเจ้า พรหมทัตคนธรรพ์แปลงกายเป็นไรแตรกเข้าไปในขนิติดตาม พระยาครุฑ	10. มานพมาตีกอล์ฟกับพรหมหลังจากนั้นชันขั้บรถจักรยานยนต์ สะกดรอยตามมานพ
11. พระยาครุฑออกเที่ยวชมป่าหิมพานต์ คนธรรพ์ลอบ สังวาสกับนางกาเกี	11. ชันแอบเข้าไปหาอารี อาสาพาอารีหนี
12. คนธรรพ์กลับกรุงพาราณสีแล้วเข้าเฝ้าพระเจ้าพรหมทัต บอกหนทางที่จะได้ตัวนางกาเกีกลับคืนมา	12. ชันบอกความจริงกับพรหมว่าอารีหนีตามมานพไป
13. พระยาครุฑแปลงกายเป็นมานพมาเล่นสกา คนธรรพ์ ตีตพิณขับกล่อมเล่าความจริงที่เกิดขึ้น พระยาครุฑลา กลับไปด้วยความโกรธ	13. มานพกลับมาบ้านพบข้าวของถูกทำลาย มีจดหมายแจ้งว่า พรหมได้นำตัวอารีกลับคืนไป
14. พระยาครุฑตำว่านางกาเกีแล้วนำตัวนางส่งคืนยังกรุง พาราณสี	
15. พระเจ้าพรหมทัตตำว่านางกาเกีแล้วสั่งลงโทษนางด้วย การลอยแพ	14. พรหมมอบหมายให้ชันนำตัวอารีไปกำจัด (ฆ่า)
	15. ชันบอกพรหมว่าได้จัดการกำจัดอารีเรียบร้อยแล้ว พรหมเศร้า โศกเสียใจเป็นอย่างมาก
16. นางกาเกีไปพบกับนายสำเภาและอยู่กินกับนายสำเภา อย่างสามีภรรยา	16. อารีมานพบกับชาวประมงชื่อ สำเภา จึงขออาศัยอยู่ด้วย
	17. ชันรับหน้าที่ทำงานแทนพรหม พรหมโศกเศร้าจนตรอมใจตาย
17. เรือของนายสำเภาโดนโจรสลัดปล้น โจนหวังข่มขืนนาง กาเกี แต่นางกาเกีหนีรอดมาได้	18. เรือของสำเภาโดนโจรสลัดปล้น สำเภาถูกฆ่าตาย โจนหวังจะข่มขืน อารี แต่อารีหนีรอดมาได้
18. นางกาเกีพบกับท้าวทศวงศ์แห่งกรุงไพศาลี	19. ทศพลพบอารีหมดสติอยู่ริมลำธารจึงเจ้าไปช่วยเหลือ

กาเกีคำกลอน	กาเกีสหัสวรรษ
19. ท้าวทศวงศ์นำนางกาเกีไปซุบเลี้ยงจัดพิธีอภิเษกให้นางและแต่งตั้งให้นางเป็นมเหสี	20. ทศพลตัดสิ้นใจแต่งงานกับอารี (อัปสร)
20. พระเจ้าพรหมทัตชเสียใจเป็นอย่างมากจนสวรรคตคนธรรพ์ขึ้นครองกรุงพาราณสีแทนพระเจ้าพรหมทัต	
21. คนธรรพ์ส่งสารถึงท้าวทศวงศ์เพื่อขอตัวนางกาเกีคืน	21. อินส่งรูปถ่ายของอารีไปให้ทศพลขอตัวอารีคืน
22. ท้าวทศวงศ์ไม่ยินยอมจึงเกิดศึกชิงนางขึ้น	22. ทศพลไม่ยินยอมคืน ทั้งคู่ทะเลาะวิวาทกันที่สุดในที่สุดอินเสียชีวิต
23. คนธรรพ์ยึดครองกรุงไพศาลีได้จึงได้ตัวนางกาเกีเป็นมเหสี	23. อารีนียกยอนเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นและตัดสิ้นใจฆ่าตัวตาย

จากตารางจะเห็นได้ว่าบทภาพยนตร์เรื่องกาเกีสหัสวรรษได้รับอิทธิพลการวางโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องจากตัวบทเดิมแทบตลอดทั้งเรื่อง มีบางเหตุการณ์ที่ได้สลับเหตุการณ์เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินเรื่องและมีการเพิ่มเติมรายละเอียดเหตุการณ์บางตอน และมีการปรับเปลี่ยนตอนจบของเรื่องจากตัวบทเดิมปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรมกล่าวคือทั้งคนธรรพ์และนางกาเกีได้กลับไปครองกรุงพาราณสีอย่างมีความสุขแต่บทภาพยนตร์กาเกีสหัสวรรษผู้สร้างได้ปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรมกล่าวคืออินถึงแก่ความตายและอารีตัดสิ้นใจฆ่าตัวตายการปรับโครงเรื่องของบทภาพยนตร์จึงทำให้เนื้อหาชวนติดตามตราตรึงใจผู้ชมและสอดคล้องกับแนวความคิดของคนในปัจจุบัน

3.2 การดัดแปลงตัวละคร

บทภาพยนตร์กาเกีสหัสวรรษและวรรณคดีเรื่องกาเกีคำกลอนมีตัวละครเอกที่ตรงกันทั้งหมดแต่บทภาพยนตร์เรื่องกาเกีสหัสวรรษได้ปรับเปลี่ยนบุคลิกตัวละครทั้งหมดให้มีความเป็นมนุษย์สมจริง มีการกระทำต่างๆตามแบบมนุษย์ทั่วไป และลดชนชั้นของตัวละครลงจากตัวบทเดิมเป็นชนชั้นสูง ในบทภาพยนตร์ได้ลดระดับตัวละครเหลือเพียงแค่ชนชั้นกลาง โดยให้รายละเอียด ความรู้สึกนึกคิด และเหตุผลในการกระทำต่างๆผ่านเหตุการณ์ การกระทำ บทสนทนา สีน้าความรู้สึกของตัวละครภายใต้แนวความคิดระบอบปิตาธิปไตยเพื่อสะท้อนวาทกรรมความรุนแรงระหว่างชายหญิงของชนชั้นกลางในยุคปัจจุบันที่ส่งผลต่อโครงสร้างทางสังคมในเชิงลบ ทั้งมีการปรับเปลี่ยนชื่อของตัวละครเอกโดยลือจากตัวบทเดิมเพื่อให้มีความสมจริงและสอดคล้องกับบุคลิกที่สร้างขึ้น ปรับเปลี่ยนบุคลิกของตัวละครที่เน้นความทันสมัย สมจริงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบันดังนี้

พระเจ้าพรหมทัต กษัตริย์ผู้ครองกรุงพาราณสี รักการเล่นสกา มีมเหสีอันเป็นที่รักชื่อนางกาเกีในบทภาพยนตร์เรื่องกาเกีสหัสวรรษปรับเปลี่ยนเป็น พรพรหมเศรษฐีรั่วรายอาศัยอยู่ในคฤหาสน์ที่เพียบพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก รักการเล่นกอล์ฟ มีภรรยาที่อายุอ่อนกว่าตนชื่ออารี

นางกาเกี หญิงงามที่มีกลิ่นกายหอม เป็นผู้มักมากในกามารมณ์ ร่วมสังวาสกับพระยาครุฑ คนธรรพ์ด้วยความเสนาหา มีจิตใจโลเลและไม่มั่นคง ในบทภาพยนตร์เรื่องกาเกีสหัสวรรษปรับเปลี่ยนเป็น อารีภรรยาเศรษฐี

ชื่อพรพรหม เป็นผู้ลุ่มหลงในกามารมณ์ แต่ต้องร่วมสังวาสกับชายอื่นด้วยความขมขื่น เป็นเพียงที่ผ่อนคลาย ความใคร่ของมาณพและฉันเพราะลุ่มหลงในความงามของนาง และจบชีวิตตัวเองลงด้วยการฆ่าตัวตาย

คนธรรพ์(นาฏกเวร) เทวดาที่คอยปรนนิบัติรับใช้พระเจ้าพรหมทัต มีความสามารถในการดีดพิณ และหลงรักนางกาก็เช่นกัน เป็นผู้แปลงกายเป็นไร่ออกติดตามพระยาครุฑเพื่อนำตัวนางกาก็กลับคืนมาและได้ร่วมสังวาสกับนางกาก็ด้วยความเสนาหาที่วิมานสิมพลี ทั้งยังเป็นผู้ทำศึกชิงนางเพื่อแย่งตัวนางกาก็กลับคืนจาก ท้าวทศวงศ์ได้สำเร็จ ในบทบาทพนตรเรื่องกาศหัสวรรษปรับเปลี่ยนเป็น ฉัน หลานอันเป็นที่รักที่คอย ปรนนิบัติรับใช้พรพรหม และหลงรักภรรยาของลุงคืออารี ฉันเป็นผู้อาสาสะกดรอยตามมาณพเพื่อนำตัวอารี กลับคืนมา ฉันร่วมสังวาสกับอารีด้วยการเสนอเงื่อนไข ใช้อำนาจขู่บังคับนางเพื่อแลกกับการยุติเรื่องราว ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ความรักของฉันที่มีต่ออารีกลายเป็นความเคียดแค้นเมื่อตนพบว่าอารีไปมีชีวิตใหม่ที่มีความสุข กับชายคนใหม่ ฉันต้องการตัวอารีกลับคืนมาเป็นของตนเองจนเกิดการทะเลาะวิวาท ในที่สุดฉันถึงแก่ความตาย

พระยาครุฑ เทวดาที่แปลงกายมาเป็นมาณพหนุ่มลงมาเล่นสกากับพระเจ้าพรหมทัต หลงรักนางกาก็ แล้วหอบพานางไปร่วมสังวาสด้วยความเสนาหาที่วิมานสิมพลี เมื่อทราบความจริงว่านางกาก็ไม่ซื่อสัตย์ต่อตนจึง ตัดสินใจนำตัวนางมาส่งคืนยังกรุงพาราณสี ในบทบาทพนตรเรื่องกาศหัสวรรษปรับเปลี่ยนเป็นมาณพ นักธุรกิจหนุ่ม ร่ำรวยรักการเล่นกอล์ฟ ตกหลุมรักอารี จึงลอบวางยาสลบแล้วลักพาตัวนางไปร่วมสังวาสโดยที่ นางไม่รู้สึกรู้สีกตัว พรพรหมสั่งให้คนมานำตัวอารีกลับคืนไปจากมาณพ มาณพไม่ได้รู้สึกโศกเศร้าหรือโกรธแค้นแต่ อย่างไม่เพราะตนคิดว่าอารีเป็นเพียงของเล่นที่สร้างความสนุกให้กับตนเพียงชั่วครา

ท้าวทศวงศ์ กษัตริย์ผู้เป็นหม้าย ครองกรุงไพศาลี ผู้ขบถนางกาก็เป็นมเหสีหลังจากที่นางหนีรอดมา จากหมู่โจรสลัดและตกระกำลำบากอยู่ในป่า พระองค์ทำศึกชิงนางพ่ายแพ้แก่นาฏกเวร นาฏกเวรจึงครองกรุง ไพศาลีและได้ตัวนางกาก็กลับคืนยังกรุงพาราณสี แต่ในบทบาทพนตรเรื่องกาศหัสวรรษปรับเปลี่ยนเป็นทศพล ชายหนุ่มมีฐานะที่เพ็งสูญเสียภรรยาอันเป็นที่รัก ได้มาพบอารีหมดสติอยู่ริมลำธารจึงช่วยเหลือและตัดสินใจ แต่งงานกับนาง ทศพลดูแลอารีและไม่ยินยอมที่จะคืนตัวอารีให้กับฉัน ทั้งคู่เกิดทะเลาะวิวาทจนฉันถึงแก่ความ ตาย ทศพลต้องพบกับความสูญเสียอีกครั้งเมื่อกลับมาพบว่าอารีตัดสินใจฆ่าตัวตาย

การปรับเปลี่ยนบุคลิกตัวละครที่ปรากฏในบทบาทพนตรได้สร้างมิติของตัวละครให้มีความเป็นมนุษย์ที่ สมจริงมากยิ่งขึ้นภายใต้แนวคิดระบอบปีตาธิปไตยเพื่อสะท้อนวาทกรรมความรุนแรงระหว่างชายหญิงของ สังคมชนชั้นกลาง อันสอดคล้องกับบริบทสมัยใหม่สมชื่อบทบาทพนตรที่ว่า “กาศหัสวรรษ”

3.3 การดัดแปลงฉากและเหตุการณ์

ฉากสำคัญ ๆ ที่ปรากฏในตัวบทภาพยนตร์ได้แก่ ฉากหาสน์และสนามกอล์ฟของพรพรหมที่ถูกดัดแปลง จากท้องพระโรงแห่งกรุงพาราณสี ฉากหาสน์ของมาณพถูกดัดแปลงจากวิมานสิมพลี ห้างสรรพสินค้า ชายทะเล ที่มาณพพาอารีไปท่องเที่ยวถูกดัดแปลงจากป่าหิมพานต์และสถานที่รอบเขาพระสุเมรุ เหตุการณ์พระเจ้า พรหมทัตเล่นสกากับพระยาครุฑปรับเปลี่ยนเป็นการเล่นกอล์ฟ พระยาครุฑสร้างความโกลาหลในอากาศแล้ว นำตัวนางกาก็ไปวิมานสิมพลีปรับเปลี่ยนเป็นการวางยาสลบแล้วลักพาตัวนางไป คนธรรพ์แปลงกายเป็นไร แตรกเข้าไปในชนเพื่อออกติดตามพระยาครุฑปรับเปลี่ยนเป็นการขับรถสะกดรอยตาม นางกาก็ถูกลอยแพ

การประชุมวิชาการระดับชาติ การเรียนรู้เชิงรุก ครั้งที่ 6 “Active Learning ตอบโจทย์ Thailand 4.0 อย่างไร”

ปรับเปลี่ยนเป็นการโดนขับไล่จากถิ่น ทั้งยังมีการเพิ่มรายละเอียดเหตุการณ์ตอนในบทบาทยนตร์ดังแสดงในตารางข้างต้นเพื่อสร้างความสมจริงและช่วยให้การดำเนินเรื่องน่าติดตามมากยิ่งขึ้น

3.4 การตัดแปลงแก่นเรื่อง

ภาพยนตร์ปรับเปลี่ยนแก่นเรื่องให้ต่างไปจากตัวบทเดิม กล่าวคือ ตัวบทเดิมผู้แต่งได้ประพันธ์ไว้ตอนต้นเรื่องความว่า “**หวังแสดงแห่งจิตหญิงพาล ให้ชายชาญรู้เชิงกษัตริ**” เจ้าพระยาพระคลัง (หน) (๒๕๑๕)มีแก่นเรื่องมุ่งเน้นให้เป็นอุทาหรณ์สอนใจผู้ชายให้รู้เท่าทันความมั่งมากในกามารมณ์ของผู้หญิงแต่บทภาพยนตร์เรื่องกาเกศหัสวรรษเป็นการสร้างภาพยนตร์ที่มุ่งเน้นเรื่องอำนาจและความรุนแรงของผู้ชาย

4. มโนทัศน์ว่าด้วยเรื่อง กาเกศหัสวรรษ

ภาพยนตร์เรื่องกาเกศหัสวรรษสะท้อนให้เห็นบริบทบางอย่างในสังคมได้อย่างน่าสนใจดังนี้

4.1 ผู้ชายกับอำนาจปิตาธิปไตย

หากนึกย้อนไปในอดีตไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างการทำงานในองค์กรใดมิใช่เฉพาะการเมืองการปกครองจะพบว่าผู้นำในองค์กรต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ชาย ผู้ชายจะได้รับการยอมรับจากคนในสังคม เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม เป็นผู้นำในครอบครัว เป็นผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดหรือเปลี่ยนทิศทางเหตุการณ์หรือการกระทำต่าง ๆ ของคนในครอบครัวขยายไปจนถึงหน่วยงาน ภาพรวมองค์กร ประเทศและโลก ส่วนผู้หญิงจะเป็นผู้อยู่ใต้อำนาจดังกล่าวจะคอยเป็นผู้ตามที่ดีเพราะหากไม่ปฏิบัติตามก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมอาทิ ในครอบครัวผู้ชายคือผู้นำของครอบครัวเป็นผู้กำหนดบทบาทของทุกคนในครอบครัว มีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว ส่วนผู้หญิงจะถูกยึดเยียดและกำหนดให้เป็นแม่บ้านเป็นผู้ตามไม่มีสิทธิ์ที่จะแสดงบทบาทหรืออำนาจในการตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัว ในสังคมการทำงานเจ้านายที่ดำรงตำแหน่งซึ่งมาจากการรับเลือกหรือแต่งตั้งมักจะเป็นผู้ชายซึ่งจะมีอำนาจในการกำหนดกรอบทิศทางการทำงานในองค์กรนั้นๆ ผู้นำประเทศในทุกมุมโลกส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ชายที่จะเข้ามาบริหารและใช้อำนาจในประเทศ ทุกพื้นที่ในสังคมต่างให้ความสำคัญและยอมรับกับอำนาจที่มอบให้ผู้ชายเป็นผู้สวมบทบาทและใช้อำนาจดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นว่าการถูกครอบงำด้วยระบอบปิตาธิปไตย (patriarchy) โดย สุชีลา ตันชัยนันท์ (2540) อธิบายระบอบปิตาธิปไตยว่าเป็นรูปแบบการปกครองสะท้อนโครงสร้างทางอำนาจโดยคนกลุ่มหนึ่งจะมีอำนาจเหนือคนอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งบุคคลผู้มีอำนาจจะเป็นเพศชายและบุคคลที่อยู่ใต้อำนาจจะเป็นเพศหญิง ระบบโครงสร้างดังกล่าวปรากฏชัดเจนในระบอบการปกครองซึ่งเป็นการครอบงำทางการเมืองแล้วค่อย ๆ แผ่ขยายไปยังทุกพื้นที่ต่าง ๆ ในสังคม แม้ว่าบางสังคมอาจจะมีรูปแบบและรายละเอียดที่แตกต่างออกไปบ้างแต่แก่นหลักของระบบโครงสร้างดังกล่าวคือผู้ชายจะเป็นใหญ่ในระบบโครงสร้างทุกยุคทุกสมัยทุกพื้นที่ของสังคมดังกล่าวที่ว่า “**ผู้ชายคือช้างเท้าหน้า ผู้หญิงคือเข้าทางหลัง**”

ภาพยนตร์เรื่องกาเกศหัสวรรษเป็นภาพยนตร์ที่ผู้สร้างพยายามสะท้อนแนวคิดปิตาธิปไตยผ่านตัวละครชายด้วยการสร้างพรพหุเมศฐีผู้มีความมั่งคั่งรักการตีกอล์ฟ อาศัยในคฤหาสน์หลังโต การสร้างตัวละครมาณพให้เป็นนักธุรกิจหนุ่มผู้มีบิรวารและรักการตีกอล์ฟเช่นเดียวกัน และการสร้างตัวละครธันชายหนุ่มผู้ที

กำหนดชะตาชีวิตของอารี ตัวละครทั้งสามต่างมีความสัมพันธ์กับตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือ อารี หญิงสาวผู้ที่ต้องพบกับชะตาชีวิตที่แสนโหดร้ายเพียงเพราะต้องการความรักและได้รับการดูแลจากใครสักคนที่สามารถจะทำให้เธอนั้นพบกับความสุขได้ ชายทั้งสามเป็นผู้กำหนดทางเดินชีวิตของเธอซึ่งเธอไม่มีสิทธิ์ที่จะโต้แย้ง นอกเสียจากปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่งเหล่านั้นด้วยความจำใจ อารีร่วมสังวาสกับมาณพด้วยความขมขื่นเพราะหวังว่าตนจะได้พบกับชีวิตใหม่และความสุขที่แท้จริงแต่ท้ายที่สุดเธอก็เป็นเพียงเครื่องมือบำเรอความใคร่ของมาณพ อันเสนอเงื่อนไขให้กับอารีหวังจะสนองความสุขทางกามารมณ์ของตน อารีร่วมสังวาสกับอันด้วยความขมขื่นเช่นเดียวกันเพราะเกรงกลัวต่อเงื่อนไขที่ได้รับและหวังจะยุติเรื่องราวทั้งหมด พรพพรหมสั่งให้อันกำจัดอารีทั้งที่อารีคือหญิงสาวอันเป็นที่รักยิ่งโดยมิได้ถามเหตุผลใด ๆ กับเธอ เธอเป็นเพียงเครื่องรองรับอารมณ์ของฝ่ายชาย

มิเชล พูโกต์ (อ้างถึงในทองกร โภคธรรม, 2558) กล่าวถึงการใช้อำนาจคือการวางเงื่อนไข บังคับ ชูเข็ญกัดกัน หรือกำหนดพฤติกรรมของบุคคลด้วยวิธีการต่างๆโดยมีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคลซึ่งมีเพศเป็นตัวกำหนดจึงนำไปสู่ระบอบปีศาจใตยที่ผู้ชายเป็นผู้ถืออำนาจเหนือกว่าผู้หญิงในสังคม

4.2 ผู้หญิงกับเรือนร่าง

ค่านิยมของคนในสังคมมักให้ความสำคัญกับความงาม เรามักจะคุ้นหูกับคำว่า เบญจกัลยาณีที่มีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เป็นการแสดงถึงผู้หญิงที่มีความงาม 5 ประการได้แก่ ผมงาม เนื้องาม ฟันงาม ผิวงาม วยงาม หากผู้หญิงคนใดมีเรือนร่างถึงพร้อมด้วยความงามในลักษณะดังกล่าวก็จะนับได้ว่าเป็นเบญจกัลยาณี ผู้หญิงจึงมีค่านิยมในการปรุงแต่งเรือนร่างของตนให้ถึงพร้อมซึ่งความงามดังกล่าวเพื่อให้ตนนั้นได้รับการยอมรับจากคนในสังคมและได้รับการยอมรับจากเพศตรงข้าม ทว่าความงามที่มีมากนั้นบางครั้งก็ส่งผลเสียแก่ตนเองตั้งเรื่องกาภิสิทธิ์สวรสได้สะท้อนให้เห็นถึงเรือนร่างความงามของผู้หญิงอันเป็นแรงจูงใจและเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความอยากเพื่อสนองตัณหาของผู้ชายในสังคมผ่านตัวละครหญิงเอกของเรื่องคือ อารีด้วยสรระเรือนร่างของอารีที่ถูกสร้างขึ้นทำให้อารีเป็นที่หมายปองและหลงใหลของชายหนุ่มหลากหลายช่วงวัยและต่างชนชั้นในสังคมไม่ว่าจะเป็น พรพพรหม มาณพ อัน ทศพล สำเภา หมูโจรปล้นเรือ ซึ่งตัวละครชายเหล่านี้ต่างมีสถานะ อายุ และชนชั้นในสังคมที่ต่างระดับกันแต่ทุกตัวละครต่างหมายปองและหลงใหลในเรือนร่างของผู้หญิงคนเดียวกันซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง เรือนร่างของอารีเป็นแรงจูงใจให้ตัวละครทุกตัวอยากได้เธอเพื่อสนองตอบความใคร่ของตนเองผ่านกลวิธีการใช้อำนาจ เสนอเงื่อนไข หรือวาทะที่หวานลุ่มมจูงใจเพื่อบังคับและกำหนดการกระทำของอารีให้ยินยอมที่จะปฏิบัติตามเพื่อสนองความต้องการทางกามารมณ์ของตนเอง อารีต้องพบเจอกับความทุกข์กายทุกข์ใจ เป็นต้นเหตุให้พรพพรหมต้องตรอมใจตาย จนทำให้ความรักจากอันหลานอันเป็นที่รักของพรพพรหมที่มีต่ออารีแปรเปลี่ยนเป็นความเคียดแค้นและอยากจะทำร้ายและได้เธอกลับมาครอบครองจนเกิดการวิวาทกันระหว่างอันกับทศพล สุดท้ายการทะเลาะวิวาทแย่งชิงอารีทำให้อันจบชีวิตลงด้วยความตาย ท้ายที่สุดอารีตัวละครเอกของเรื่องได้ถูกสร้างขึ้นให้ยุติปัญหาความวุ่นวายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการจบชีวิตของตัวเองลงเช่นกัน ภาพยนตร์เรื่องกาภิสิทธิ์สวรสจึงเป็นการนำเสนอเรื่องราวของอารีตัวละครเอกซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความเส่นหาและความอยากทางกามารมณ์อันเป็นแรงจูงใจสำคัญของเพศ

ตรงข้ามเฉกเช่นเดียวกับตัวบทเดิม แต่เป็นการสะท้อนให้เห็นในอีกมุมมองหนึ่งของผู้หญิงกับเรือนร่างที่มีได้นำมาซึ่งความสุขทางกามารมณ์แต่นำมาซึ่งความขมขื่นและต้องยอมจำนนต่อชะตาชีวิตอันแสนจะหดหู่ที่มีจุดเริ่มต้นมาจากเรือนร่างที่งดงามและเป็นที่ยกย่องของผู้ชายที่พบเห็น

4.3 ความรุนแรงในภาพยนตร์ผ่าน มิติแห่งชาย-หญิง

มิเชล พูโกต์ (อ้างถึงในทองกร โภคธรรม,2558) ได้กล่าวถึงวาทกรรมการใช้อำนาจไว้ว่าได้อุบัติขึ้นในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 18 ซึ่งเกิดขึ้นในวงการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นทหารของฝรั่งเศสที่ปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการคัดเลือกบุคคลที่ถึงพร้อมด้วยสรีระทางร่างกายในการเป็นทหาร มาเป็นบุคคลใดก็ได้โดยมีความเชื่อที่ว่าทางการสามารถสร้างร่างกายของบุคคลทุกคนให้ถึงพร้อมซึ่งความสามารถตามที่ต้องการภายใต้กรอบเงื่อนไข ข้อบังคับ และการปฏิบัติซ้ำ ๆ จนกลายเป็นความเคยชินและสามารถปฏิบัติความสามารถได้ตามความประสงค์ของทางการ ซึ่งการควบคุมร่างกายภายใต้เงื่อนไขข้อบังคับของทางการในลักษณะดังกล่าวค่อย ๆ แผ่อำนาจไปยังทุกวงการในสังคมผ่านกรอบแนวความคิดของคำว่า “ระเบียบวินัย” ระเบียบวินัยคือการใช้อำนาจในการบังคับร่างกายให้ว่านอนสอนง่ายและเป็นไปตามความต้องการของผู้ถืออำนาจ โดยมีความเชื่อว่าเป็นผลตอบแทนที่ได้รับจากการปลูกฝังระเบียบวินัยนั้นจะมีความคุ้มค่าและช่วยสร้างผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ลักษณะของการใช้อำนาจในรูปแบบดังกล่าวค่อย ๆ แผ่ขยายไปทั่วทุกพื้นที่ในสังคม การวางเงื่อนไข ข้อบังคับ ขู่เข็ญ กีดกัน หรือกำหนดพฤติกรรมของบุคคลด้วยกลวิธีต่าง ๆ โดยมีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคลซึ่งมีเพศเป็นตัวกำหนดจึงนำไปสู่วาทกรรมความรุนแรงระหว่างชาย-หญิง

ในประเด็นของความรุนแรงนั้น ทิชา ณ นคร(อ้างถึงในอุ๋นเรือน ทองอยู่สุข,2547)ให้ความหมายว่าหมายถึงการกระทำที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างเพศทำให้เกิดการทำร้ายร่างกายทั้งทางเพศหรือจิตใจ หรือสร้างความทุกข์ให้กับผู้หญิงผ่านการข่มขู่ บังคับ หรือกีดกันเสรีภาพต่าง ๆ ทั้งในชีวิตครอบครัวหรือในสังคมซึ่งความรุนแรงที่เกิดขึ้นนี้มีจุดเริ่มต้นจาก 3 มิติในสังคมได้แก่ มิติทางวัฒนธรรมที่ถูกบ่มเพาะให้มีความคิดความเชื่อที่ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง มิติทางสังคมที่ถูกครอบงำด้วยระบอบปิตาธิปไตยนำไปสู่ความแตกต่างระหว่างชายหญิงที่ก่อร่างขึ้นตั้งแต่การเลี้ยงดูลูกชายและลูกหญิงในลักษณะที่ต่างกัน การถูกยึดเยียดความเป็นผู้ชายให้มีความกล้าหาญ เข้มแข็ง บึกบึนเป็นผู้นำ ในทางกลับกันการถูกยึดเยียดความเป็นผู้หญิงให้เป็นเพศที่อ่อนแอ รักนวลสงวนตัว ต้องปฏิบัติตามและอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายในสังคมที่เป็นเพศชาย และมิติทางกฎหมายที่เกิดจากฐานคิดของกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ชาย จากมิติทั้งสามดังกล่าวข้างต้นล้วนแต่เป็นจุดเริ่มต้นของวาทกรรมความรุนแรงระหว่างชายหญิงทั้งสิ้น

ภาพยนตร์เรื่องกาเกอิสหัสวรรษจึงเป็นบทภาพยนตร์ที่สะท้อนวาทกรรมความรุนแรงดังกล่าวได้อย่างชัดเจน โดยอารีเป็นผู้รองรับความรุนแรงทั้งหมดที่เกิดขึ้นผ่านเงื่อนไข การถูกบังคับ ทำให้อารีต้องพบเจอกับความขมขื่นในชีวิตที่ถูกเป็นเครื่องมือบ้ำเรอความใคร่ของตัวละครชายภายในเรื่องเพื่อสนองตอบทางกามารมณ์ อารีต้องพบเจอกับความขมขื่นดังกล่าวซ้ำ ๆ จนในที่สุดเธอเลือกจะยุติเรื่องราวด้วยการฆ่าตัวตาย วาทกรรมความรุนแรงที่สะท้อนผ่านบทภาพยนตร์นี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งถูกผลิตเรื่อยมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

5. บทสรุป

แม้เวลาจะผ่านไปหลายร้อยปีวรรณคดีเรื่องกาเกี้ยวกลอนบทประพันธ์ของเจ้าพระยาพระคลัง(หน)และนายโชติ มณีร์รัตน์ ยังเป็นตัวบทที่ได้รับความนิยมนำไปดัดแปลงเป็นงานวรรณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ตามความนิยมของคนในแต่ละยุคสมัยอาทิ บทเสภา บทละครเวที บทเห่กล่อม บทละครพูด แม้กระทั่งบทภาพยนตร์ เรื่องกาเกี้ยวสวรรค์ ผู้สร้างบทภาพยนตร์ได้ใช้ตัวบทเดิมเป็นโครงเรื่องหลักในการนำเสนอเรื่องราวอีกมิติหนึ่ง โดยมีการดัดแปลงบุคลิกตัวละคร การดำเนินเรื่อง ฉากเหตุการณ์ บทสนทนาต่าง ๆ ภายในเรื่องผ่านการกระทำของตัวละครในอีกมุมมองหนึ่ง และมีการปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรมซึ่งต่างไปจากตัวบทเดิม โดยผู้สร้างภาพยนตร์ต้องการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิทธิ ศักดิ์ศรีและความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงเพื่อเรียกร้องให้สังคมรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่า การที่ผู้หญิงมีสามีหลายคนอาจไม่ได้เกิดจากความชั่วเสมอไป หากแต่ส่วนหนึ่งเกิดจากการกระทำของผู้ชายที่แสดงอำนาจกำหนดทิศทางชีวิตของผู้หญิง

เอกสารอ้างอิง

โชติ มณีร์รัตน์. (ม.ป.ป.) กาเกี้ยวกลอน. ม.ป.พ., สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2560, จาก

<http://www.homelittlegirl.com/index.php?PHPSESSID=lf1p86v7339gl53nuioavfcs30&topic=6849.0>

พระคลัง(หน), เจ้าพระยา. (2533). วรรณคดี เจ้าพระยาพระคลัง (หน). กรุงเทพฯ : องค์การคำคุณสุภา.

ฟูโกต์, มิแช็ล. (2558). ร่างกายใต้บังคับ. (แปลจากThe chapter “les corps docties” from Surveiller et punir โดย ทองกร โภคธรรม). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

สุชีลา ตันชัยนันท์. (2540). ผู้หญิงในทัศนะจิตร ภูมิศักดิ์ และแนวคิดสตรีศึกษา. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์ การพิมพ์.

เสาวณิต จุลวงศ์. (2545). “กาเกี้ยว : จากชาตกลอนบทละคร.” วรรณวิทัศน์. ปีที่ 2 ฉบับที่ - (พ.ย. 2545), หน้า 47-63.

อาทิตย์ ดรุณัยธร. (2549). การเปรียบเทียบวรรณกรรมการแสดงเรื่องกาเกี้ยว. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อุ้นเรือน ทองอยู่สุข. (2547). มิติสตรี วิถีสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.